

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literar, comercial și economic.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, și Dominic'a deminèti'a.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii“

Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei luni . . . 4 fl. v. a.
Pre siese luni . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschis 20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, ^{21 fauru} ^{4 mart.} 1868.

Productulu sciintiei de statu a dlui Beust se pare că si-a și uritu vestimintele cu cari fu ingrosnatu; i se paru prea peștritie. Fracu, atila, pinteni și guleru pan' la urechi dieu nice nu este unu portu prea modernu și apoi inca incarcate tote aceste-a pre unu fêtu fâra vreme, n'avemu sê ne mirâmu daca însu-si creatorulu unui atare monstru se sparia de elu și nu pote resiste sbieratureloru acestui-a: de a-i schimbâ portulu, de a face ori ce cu elu, numai asiè sê nu-lu mai lase. Asiè insciintieza „Nar. Listy“ că guvernulu d'in Vien'a ar fi pusu la cale in dîlele d'in urma stramutarea resielintiei sale d'in Vien'a la Buda-Pesta. Scirea este in totu casulu destulu de curiosa; daca considerâmu inse mai de aproape credintia dlui Beust documentata prin faptele lui: că regencrarea Austriei numai de la Unguri se pote acceptâ, cu alte cuvinte că Austri'a numai facandu tote pre voi'a unguriloru, și numai a unguriloru, mai pote sustâ, este cu greu a nu veni la presupunerea că si realizarea acestei sciri este verasemene, cu atâta mai virtosu, că-ei cunoscemu caracterulu fanfaronu alu unguriloru, și in daru ni se va spune că ei au alte grigi, că trebe sê se'ngrigesca de alte afaceri urginti, de alte garantii a le nedependintiei loru, și nu de asediarea a trei ministere in Buda-Pest'a. D'in parte-ne, prea putienu ne pasa, resieda cele trei ministere in trei locuri sêu in doue, sêu imbrace-se tote unguresce și sê adune pre capulu unguriloru, lucrulu loru; insemnâmu numai si aci, că nu stramutarea ministerieloru d'intr'unu locu intr'altulu, chiaru și de se voru impintenâ tote, va regenerâ Austri'a, ci indestulirca natiuniloru cari-o compunu și cu a caroru drepturi se joca adi nemtiu-ungurulu dupa placu.

Alta fama vre sê scie că ministeriulu cislaitanicu se elatina, una intriga de cabinetu vre sê delature pre ministrii Giskra, Herbst, Brestl și Berger. In loculu acestor'a apoi ar' avè sê se constituie unu guvern taru, in frunte cu ministrulu presiedinte de acum proptitu și de principele Carlos Auersperg ba chiaru și de dnulu Schmerling. „Wand.“ nu vre sê dè neei unu picu de credimentu acestei faime, pentru cuventu, că constituirea unui atare guvern ar avè de urmare chiaru aceea, ce se incungiura in Vien'a cu totu pretiulu. Fatia cu unu ministeriu Auersperg-Schmerling adcea, unguirii ar' trebui sê pretinda pentru ascurarea loru, numai de câtu: formarea armatei unguresci, și a provocâ cu usioretate asemene pretensiune, ar' fi — dupa numitulu diurnal — politic'a cea mai rea, celu putienu in inticlesulu acelei partite, care se teme mai multu de atare pretensiune a unguriloru. Dlu Beust a buna sama nu va fi de acesta parere, elu scie bine (?) că chiaru pentru sustinerea Austriei, o armata unguresca este conditio sine qua non, elu dara nu va avè nici o frica de atare pretensiune a unguriloru, pentru ce dara sê nu i. tre dlui Schmerling in ministeriulu cislaitanicu, mai alesu canlu, in inticlesulu scirei de susu, elu pote avè prospectu sê resieda in sinulu unguriloru?!

Comissiunea bugetaria a delegatiunei unguresci si-continâ la 2 l. c. consultârile plenari. Raportulu lui Csengery se primi nestramutatu și asiè bugetulu financeloru este deliberatu și in siedinti'a publica de asta-di (4 mart.) a ajunsu la consultare definitiva. Si comissiunea militare tienù consultare la 2 l. c., si luâ la desbatere speciale raportulu referintelui Kerkápolyi. Sectiunea de resbelu a comissiunei bugetarie d'in delegatiunea austriaca si-continâ consultarele asupra extraordinariului bugetulu militare. Ambe delegatiunile si-grabescu lucrârile pentru inceperea dictiei unguresci, care va avè in scurtu bucuria de a imbratosia pre

emisii sêi obositi de atâta lucru și imbetati de atâte-a cifre.

Amintiramu in mai multi nri despre resimtiulu ce a causatu la Sasi amovarea comesului Schmidt și inlocuirea lui prin M. Conrad. In nrulu de asta-di dâmu, dupa „G. Tr.“, o socota despre desbaterea propunerei lui Trauschenfels, și adaugemu parerea unui corespundinte d'in Brasiovu alu diurn. „W.“ care dîce, că prin denumirea lui Conrad in loculu lui Schmidt nice de câtu nu s'a alteratu alegerea constitutiunale a unui comesu nou, de câtu s'a pusu in fruntea Sachsenlandului una personalitate corespunditoria noului cursu politicu. De aci deduce acelu coresp. că propunerea lui Tr. nu ar' fi la locu și că representatiunea câtra Majestate va fi partenita, ce e dereptu, de unu nru insemnatu alu membriloru universitatii și amiciloru fostulu comesu, inse nice de câtu de integ'a intielegintia sasesca. Ast'a de altmintrea o scieâ tota lumea, că esistu și sasi nuoi, cari mai bine s'ar numi unguiri nuoi, — apoi si de n'ar esiste, tota natiunea are și intieleginti stricati la anima și sclintiti la capu.

Ber—nu fauru 1868.

E o fapta frumosa candu o natiune glorifica și canta pre barbati sêi cei mari — chiaru am potè dîce, că e și o detoriinta ca memori'a acelu-a, cari se distingu ori ca diplomati, ca generali, artisti, sêu prin travura, curagiu, fidelitate, sacrificie, sêu alte fapte mari, sê fie predata stranepotiloru; fiecare natiune debue sê fie recunoscatia fatia cu virtutile patriotiloru, dar' de alta parte e și de lipsa ca pre in asemene recunoscutia sucesorii sê fie incuragiatu la fapte mari și la implinirea detoriintei patriotice cu consciintia și zelu.

Fericita e natiunea carea se pote laudâ cu barbati mari, și stralucita e istoria natiunei. a le carei-a pagine sunt pline de enararea faptelor eroice a patriotiloru respectivi, ar fi de prisosu a ne ilustra asertiunea cu insirarea faptelor, pentru că nimene nu pote luâ la indoieia: că istoria e unu factoru puternicu, care joca o rola importante in victia poporeloru; inse istoria trebe sê fie basata pre fapte adeverate și intemperate, trebe sê aiba isvore și date curate, că-ei altfelu nepotendu bravâ cu cutitele critice, nu are alta insemnatate de câtu o poesia seca sêu pre cum se eșprina poporulu o mintiuna grosa.

De câtu-va timpu in coce observâmu in diurnalele magiare o desvoltare grosava a unui tesauru istoricu pana acum necunoscutu (?), mai in fie care numeru alu foiloru magiare beletristice și semibeletristice, illustrate, etc. ne pomenimu câte cu doue trei portrete de odata a cutaroru x. y. z., biografie, personagie istorice, fapte gigante, virtuti mari, bravura infricosia la Don Quixot, merite cascigate in 184⁹, precum și in resbelurile Italiei, Americiei etc. etc.

Fetiele respectiviloru mustaciose și barbose, dar mai alesu descrierea faptelor precisa, și provocarea temeraria la date (false), ar face pre multi d'intre noi, ca sê admire și sê credia fanfaronadele și fantasiile magiariloru, inse noi cari cunoscemu pre barbati loru cei mari de ameruntulu, precum și faptele loru cele cantate, de susu pana josu la a le lui Rozsa Sándor, carele inca au jocat o rola importantu in 1848—49, noi cari in privinti'a acesi'a suntemu provediti cu date autentice, le trecemu de mofturi, mofturi, și era mofturi!

Pre noi comedi'a acesi'a ne destrage, apoi desictarea nu ne costa decâtu unu filigianu de cafea negra, carea o luâmu in cafenaria unde ni stau la despuestiune diurnalele cari descriu faptele mariloru barbati a magiariloru vestiti cu portretele loru barbose și mustaciose — chiti baghe frichi pana la osc, cum dice evreulu bocegiu alu lui V. Alesandri.

Ne avendu misiunea de a stricâ gustulu și ilusiunile credietoriului publicu magiaru, apoi dieu, neci gelosi'a nu ne supera, ne marginimu la unu lucru, carele in câtu-va ne interesâia și pre noi.

In dîlele trecute, intr'o foia beletristica magiara „Magyar ország és a nagy vilá g“ (Marele

imperiu magiaru și lumea cea mai mica) ne supriase portretulu și descrierea vietiei unui barbatu mare „Frigyesi Gusztáv“ carele precum se dîce „este intimu amicu alu lui Garibaldi, apoi au jocat unu rolu și in Romania.“ etc.

Frigyesi Gusztáv, rectius Siutacu, nascutu in Satumare, inrolatu in regimentulu austriacu Don Miguel, innaintatu la gradulu de caporalu, in an. 1859. cu nesece banisiori de ai fecioriloru (menagegeld) au luatu-o la Sanctos'a și au trecut la italiani, unde s'au prezentatu ca Baronu Frigyesi fostulu oficieru austriacu, — inse adeverindu-se mai tardu, chiaru prin compatriotii sêi, că jupanasiulu nu e baronu, neci oficieru, ci numai caporalu și se chiama Siutacu — coconasiulu fu silitu a se retrage cu rusine, chiaru in momentul precanu erâ sê se logolesca cu o contesa italiana.

Nu vremu sê ostenimu patiinti'a cetitoriloru nostri cu descrierea detaiata a aventuriloru, prin cari au trecut, in decursulu aniloru, Don Quixotulu nostru.

Nu mai o fapta vomu aminti. In an. 1864. totu pre acestu Fr. . . rectius Suták, lu-vedemu in Romania conspirandu cu Poloni și Magiari avendu de cugetu a jafu cass'a d'in vam'a Temisiului, a trece cu man'a armata preste frontarie și a provocâ o rescolare in Transilvania! planulu erâ binciesutu, firele se intindeâ pana la Pest'a; planuitorii despuneau de o multime de poloni, magiari și de o catetate bunicia de arme, inse mai nainte de a potè eșcutâ planulu loru, guvernulu Romaniei, carele urmariâ dejâ pre Fr. . . rectius Suták, puse man'a pre elu in Bucuresci la ospetaria lui Fieschi. Provedinti'a au impalecatu ca asmenec intreprindere hotiesca sê compromita tier'a și viitorulu ei in fatia Europei.

Intre scrisorile Don-Quixotului confiscate s'au gasitu și nesece planuri cari s'ar potè dîce curiose de nu ar fi fostu asiè de infame, — unulu des pre unu atentatu in Vien'a, altulu des pre sortea Romaniei, (auditi Romaniloru!) conformu carui-a, dupa reesfrea revolutiunii in regatulu stului Stefanu, tier'a romanesca propria, s'ar fi cuceritu de magiari anesandu-se Ungariei!? era Moldovia de Poloni, anesandu-se Poloniei, ajutandu-se complotistii imprumutatu. *) Bre! acesti-a sunt barbati magiariloru cei mari, despre cari cutedia a serie că sunt amicii lui Garibaldi!!! și că si misiunea lui Suták ar fi fostu de la Garibaldi!?!

Noi inse, cari cunoscemu mai de aproape sentimintele generalulu Garibaldi și a regeneratoriului Italiei, suntemu deplinu convinsi, că precum e gravatu adancu (sapatu) amorulu și cultulu sublime in pieptulu lui celu curatu fatia cu natiunea sa propria — asemene d'insulu porta unu respectu osebitu, fatia cu fie care natiune viua, carea staruesce a fi libera, nedependinte, și carea se lupta pentru drepturi natiunale.

Amalgamisarea și cuceririle elemintelor straine și eterogene sunt fapte necurate, despotice, sunterime — Garibaldi n'a potutu și nu pote da neci mana de ajutoriu la asemene fapte de condemnatu, și asiè negâmu că Sutákianii ar fi amicii lui Garibaldi, — ca de championi (combatatori) s'au folositu, ce e dreptu, de d'insii la 1859, 1860, 1866. dara masina sê nu o confundâmu neci una data cu masinistulu!

Toma Iagu.

Activitatea dietei Ungariei.

(Urmare.)

In siedinti'a de la 3 diec. deputatulu Perczel interpeleza pre ministrulu de resbelu, in caus'a organizarii honvediloru.

La ordinea dîlei a fostu desbaterea speciale asupra proiectulu de lege despre quota. Acest'a desbatere a duratu 3 dîle pana candu la 5 diec. incheiandu se discutatiunea se pune la votu proiectulu de lege facutu de comissiunea centrale și modificatu in câtu-va sub decursulu desbateriloru speciali, si fu primitu cu majoritate iusemnata.

*) D. Mih. Cogalnicianu ar potè sê ni dee informatiuni si desluciri mai detaiate in asta privinti'a, ca presiedinte alu consiliului ministerialu pre atunci. Red.

In ședința de la 6 dec. Ministrul Andrassy răspunde la interpelarea lui Perczel. — La ordinea zilei este proiectul de lege în privința detoriilor de stat.

Deputatul Dobránszky prezintă casei o petiție a rușinilor pentru deslegarea mai grabnică a cestiunii naționalităților. Se strapune la comisiunea emisă în cauză a naționalităților.

In ședința de la 7 dec. s'a început discuțiunea asupra proiectului de lege în privința detoriilor de stat. Dep. C. Tisza e în contra proiectului și propune, ca acest lucru să se amâne până când guvernul va prezintă date autentice despre detoriile de stat. Discuțiunea generală se continuă în zilele următoare până la 15 dec. când apoi s'a primit proiectul de lege și s'a pus la dezbateră specială. — D'in dezbateră generală asupra acestui proiect de lege amintim încă, că dep. Vladu (la 13 dec.) într-o cuventare a spriginitu proiectului lui Tisza; era deputatul Al. Romanu a vorbitu contra ambelor proiecte și în contra dualismului.*

In ședința de la 16 dec. ministrul Lonyay pune pe masa casei două proiecte de lege, unul referitoriu la indemnitate pentru bugetul prețiarului primu alu anului 1868, și alu doilea referitoriu la darea de consumu, de sacharu și vinarsu.

Apoi se procedează la ordinea zilei: la dezbateră specială asupra proiectului de lege pentru detoriile de stat, și cu puține modificări neînsemnate fu primit și în special.

Se ia la pertractare tratatul vamale și comerciale. Várady proiectează a se esmite o enquetă, care să de casei deslusirile trebuințose în privința tratatului în cestiune. Majoritatea însă respinge propunerea lui Várady, și poftesce ca să se ie numai de cătu la discutare.

In ședința de la 17 dec. tratatul vamale și comerciale se primă în general.

In ședința de la 18 dec. după curințele se procedează la ordinea zilei și după primirea unei părți d'in rețele anuale ale detoriilor de stat, se ia la dezbateră specială proiectul de lege vamale și comerciale; pertractarea se continuă în ședințele de 19 și 20 dec., erau în ședința d'in 21 dec. se primesc cu majoritate însemnata. Totu în ședința această se pertractează și raportul comisiunii financiare referitoriu la proiectul de lege făcutu în privința sarcinelor publice pre trimestrul primu alu anului 1868. — Acestu proiect de lege fu primitu în ședința de la 22 dec.

Totu în astă ședință se primă și proiectul de lege despre emanciparea jidovilor.

La 21 dec. ser'a se mai țienă o ședință publică în care s'a discutat și primitu modificatiunea făcută de casa magnatiloru la §. 5. d'in proiectul de lege pentru detoriile de stat în privința garantării biletelor de salină (Salinenschein).

In ședința d'in 23 dec. s'a discutat și primitu urmatoriulu proiect de deciziune: D'in cauza, că la calcularea quotei provenitoria d'in interesele comuni, comisiunea centrală n'a computatu și confiniile militare, nu se pote deduce nici o consecință cu privire la relațiunile de dreptu publicu, susținătorie între tierile coronei Ungariei și între confiniile militare.

In ședința de la 24 dec. ministrul Eötvös provoca diet'a ca în întiolesulu legiloru d'in 1867 să alege 60 membrii (40 d'in casa deputatiloru, 20 d'in a magnatiloru) în delegatiunea quotale. Celalalte tieri ale coronei Ungariei sunt în dreptu a detiermuri numărulu membriloru, ce au a tramite în delegatiunea ungurescă.

In ședința de la 27 dec. se propune, ca casa magnatiloru se alege numai 15 membri în delegatiune. Propunerea nu se primesce.

In diu'a urmatoriă s'a ținutu ședința în care s'a primitu proiectul de lege pentru intabularea caliloru ferate. Apoi se votează pentru membrii delegatiunii. — Resultatu votării s'a publicatu în ședința de la 29 dec. precum urmează:

S'au prezentatu 224 ședule, d'între aceste 4 eră fără nume. 166 reprezentanti absentara, 7 n'au votatu. Ca membrii ordinari ai delegatiunii sunt aleși: Ant. Zichy, Ant. Csenyery, b. Adalb. Orczy, Josifu Pruckberger, Lud. Horváth, A. Radich, Carlu Kerkápoly, Georgiu. Klapka, Paulu Som-sich, Ed. Zsedényi, Lupu Bethlon, Leop. Fülep, b. Gavr. Kemény, Gavr. Lator, Jos. Zichy sen., G. Bartal, Stef. Brankovaczky, Frid. Fehdenfeld, Gavr. Váradi, con. Paulu Kálnoky, Sam. Bonis, con. Gavr. Bethlen, Em. Ivánka Aureliu Maniu, Ag. Trefort, Colom. Ghycy, con. Stef. Eszterházy Col. Hertelendy, Col. Tisza, Josifu Bánó, Stef. Bittó, Petru Székly, b. Adalb. Bánfy, Maur. Perczel, Mih. Botka, Paulu Szontagh, Lud. Simonyi, Franc. Pulszky, Jon. Balomiri, și Mih. Manojlovics.

Ca membri suplenti s'au alesu: B. Szitányi, b. Ad. Wodjaner, Alos. Bujánovics, Lud. Papp, Luc Wojnicz, Gavr. Tolnay, Ign. Somossy, Stef. Szilágyi, v. și Stef. Anyos.

So decide, ca diurnele delegatiloru să fie 10 fl. v. a.

In ședința de la 30 dec. 1867. după autenticarea și presintarea unor petiții, ședințele casei închid ședințele dietali d'in acelu anu.

Vien'a, 27. fauru, 1868.

Domnule Redactore!

Dela unu tempu în cocce pre la Dv. prin Unghari

*) În nrulu viitoriu vomu publică întregulu discursu.

Red.

ri'a și Transilvani'a se petrecu lucruri ne mai pomemite, lucruri nedemne de seclulu în care trăim, lucruri contrari libertății și civilizațiunii.

Am primitu sciri, pre bacea carora sum în puștiune a ve face cunoscutu că abuzurile au atinsu punctulu de non plus ultra. Mi se spune că comunele romanesce sunt silite a prenumera diurnele oficiale și oficiose maghiare, că totu acelea comune romanesce se provoca ex officio a contribuți la „fondulu honvediloru“, că judio cercuali impila, terorizează și batu poporulu după cum le vine la socotela, că totu ce e romanu verde, dechiaratu se desconsideră și delatura din funcțiunile publice, că romanii, chiar și notarii comunali trebuie să se ascerne la locurile competente credulu politicu, care trebuie să fie la Pista, căci de nu, i se respinge cererea sub cuventu de „incapacitate“, că aginții cutricia tier'a facundu propaganda în favorulu honvedismulu, promitiendu poporulu ceriulu și pamentulu, er' cându acest'a în bunulu său sentiu nu dă nici unu crediementu astorului cuvinte amagitorie, aceia se demitu la infricări, amenințiandu-lu cu iobag'ia etc.

Mai adaugeti la acestea și portarea unor preoti romani mici la sufletu și a unor judi comunali fără anima, cari contribuira la fondulu honvediloru din lada bisericicii și a comunci fără invoirea poporului. Se not'amu bine și conduita nedemna a unor d'in archiereii nostri, d'între cari unulu după ce în seminariulu său introduse limb'a maghiara de limb'a conversatiunii, acum are de gandu să scota o foi'a bisericcesca în limb'a latina, ne avendu curagiulu să o scota în cea „maghiara“ după cum i-a doritu anim'a; unu altulu era, după ce impuse „organulu său“ toturor bisericelor, acum se apucase să recomende „jurnalulu pedagogicu“ alu minist. Eötvös întrebându espresu pre poporu că în care limb'a voiesce să-lu aiba. Audi Dta, unu archiereu romanu întreba pre poporulu romanu că în ce limb'a voiesce să cetesca unu diariu. Totu acestu mare archiereu nu a potutu să ne compromita mai tare înaintea străinilor de cătu prin denumirea Dui B. de capelanu la regimentulu rom. de Baden ce deja e garnisonatu aici. Acestu D. B. pre langa aceea că e lipsitu de ori ce inteligință și instruciune, nu are nici o educatiune. Înaltulu archiereu trebuie că a făcutu-o ast'a cu intențiune, de ore ce în clerulu lui are destuli barbati și intieleginți și crescuti bine, cari ar' face onore națiunii romane în strainetate.

Honvedo-mani'a a devenitu unu morbu epidemicu. Cei ce pledează pentru honveli d'icu că asta instituciune este sentinela naționalitatiloru; deci să contribuia cu totii. Da, să contribuia veduvelc și orfanii martiriloru romani d'in 48 pentru cei ce au ucis pre parintii, barbati și fratii loru. Nu este acest'a unu actu de natura a revoltă chiar și mortii în morminte.

Correspondinții DV. d'in provincia trebuie să șe scia acesteia mai bine de cătu mine, și me miru că nu vi li-au împartesitu până acum spre a le sbiciulă și lov'ii fără crutiare și cu tota tari'a.

(La tota intemplantă asi dor' să ne linisciti pre cei ce trăim departe de sinulu patriei*).

Vien'a, 27 fauru 1868.

T. C. D.

Vien'a, 2 martiu 1868. Asta-di se ținutu ședința în casa reprezentantiloru. Incursera o multime de petiții relative la afaceri economice, drumuri de feru, scaderea tarifariloru etc. Au mai sosit adrese d'in Austri'a-de-susu, Boemi'a și Moravi'a, în cari se cere abrogarea Concordatulu și introducerea casetoriei civile. Roser și consotii facura interpelatiune în privința abuzurilor, ce se comitu de cătra militarii a fara de șierbitiu, securitatea cetationiloru fiindu periclitata chiaru prin aceea, cari aru fi chiamati a-i aperă. Deput Dr. Mandelblüh, raportorulu comisiunii economice, propune în numele comisiunii, să se impoternicesca regimulu a deschide unu creditu de 250,000 de fl. pentru alinarea calamității d'in Galici'a. Ministr. Giscera și-esprime bucur'ia pentru această propunere, dice însă, că guvernulu nu e stare a ratifica acestu creditu, fiindu că nu numai casa reprezentantiloru, ci și a magnatiloru trebuie să deo votulu său în afacerea de sub întrebare; pentru aceea trebuie să se faca o propunere formală casei, și numai sacțiunea imperatesca a acestei propuneri, primite prin ambele Camere, ar potè să impoternicesca guvernulu a pune acestu creditu sub dispusciunea tierii respective. Guvernulu se va sili a face propunere în privința această în ședința mai de a prope. Se primă propunerea ministrului. În ședința ce se va țienă joi, ordinea zilei va fi: abrogarea legii usurarie.

*) Faptele aceste sunt grele și noi nu scim d'icu dacă întru adeveru se petrecu asi precum ni scrii, — pote fi că sunt afātu de universale încātu omenii credu că nici nu mai e de lipsa a le publică; în tota intemplantă lasitate omeniloru nostri e piramidala, dacă n'au barbatie d'a reclama în publicitate. — Cătu pentru „foi'a bisericcesca“ ce are să e în limb'a latina, ar fi mai multu unu lucru de risu de cătu de condamnatu, de almintrea noi suntem informati că foi'a va portă numele „Credința“ și prin urmare va eși în limb'a rom. Dar ce ști, pote fi că noi suntem rou informati. Asceptămu informațiuni mai de aproape. Red.

Cluburile și Limb'a.

S'a resipitu două lune și d'in anulu acestu ominusu; preotimea în nuntele descu cu poporulu inteligința cu junimea în serate și baluri filantropice; de cătu éca și ajunulu mare; să ne mai venim în ori.

E, noue chiaru a ne veni în ori, a ne reculegi ni este mai cu greu, pentru că de unu restimpu lungu, de cându dusmanii naturali ne-au desarmatu, ni au gignitu caus'a natiunaria, naiea prosperarei și activității în loculu și portulu stagnarei, am perdut multu d'in sufletu; ca și cum nu ne-amu mai sci ne ci luptă. Să facem dar o scurta revista preste caștrele bihorene, să vedem de unde vine bataia lui Ddieu a supr'a noastră.

Să începem cu Oradea M. Cetatea această e centru ar fi menita să direga rostrulu de actiune cauzei natiunarie; înse se vedu minune: barbati mari civili mai veterani și competinti — patru cincil numeru în centru — în locu de iubire și solidaritate facu la personalități; până cându preotii cei mari în capu și barba, tupilescu — plane despartiti în două castre confesiunarie, de aici apoi tote lacremle m' tre. Sute de mii de romani d'in comitatu, și totu neci unu sporiu, neci unu semnu de victia de domni ajuta, ei pentru că nu potemu merge doi pre o cale de cum-va ni scotu ungerii ochii, cu atare osu m' unsu, la comitatu, ori în provincia, barbati nostri — facem înse și esceptiune pentru acei pucini nobili simtiu, cari pentru caus'a natiunaria, și cu natiune s'au retrasu, au datu restauratoriloru dosulu — și imbuldiescu unii preste alții, lu apuca înse cei favoriti, atunci cesti-alti se iau de capu, cu unu cuvent se facu inimici de morte unii altuia; ma unii cum atunci se supera și pre natiune, ca și cum domne s. c.

Nu e virtute romanesca a bucină slabitiunii publice; decātu acum a batutu și ora a unspredececa; mam'a doioasa, natiunea, reclama iubire și faptă apoi cum se va formă opiniunea publică, atunci cându nu vomu ilustra relele locale francu: cu scop ca barbati nostri carunti, aproape de mormentu depuna ur'a și invidi'a personală; căci natiunea i interpelează, a carci'a causa s'agnează pentru ambițiunea unor singurateci; la d'in contra voru merită cu totii blamulu, (infruntarea) și încrederea comună. Apropiandu-se alegerile noue d' deputati, i vomu presentă publiculu pre unii ca acei și personalminte, — și credem ar' face bine în tot comitatele, ca pre intriganti, și confesiunalisti să ne iede natiunea neci în socotela; séu Domne! să batem noi aici a casa în capu, pentru ca se tramitu ura și invidia la Pest'a — (solidaritatea, în tielegem desbinarea, și neîncrederea predominantă între deputatii nostri, ne scusa de comentariu, de a fire consideratu de toca seacă) și cine ni dă noi concediu a poeni cu sbiciulu asi? natiunea democratică ca Cristu, în acarcia nume cându vorbim și alegere de persone; acum la specialități.

(Cluburi). Ideea salutară de insociri — de vis secululu modernu de a formă în tote locurile momentose „cluburi democratice, casin natiunarie s. c. — precum facu ungerii — ca un foru supremu moralu alu cerculu respectivu, care să se conformeze unulu ca altulu, la noi Bihoru se naturalizează încetu; de o parte pentru că de la potere ne eschisera, și închisera de la noi terenulu de activitate — ca Eolu venturile în pescu — de alta parte, mai e unu sbiciu alu lui Ddieu, și ni e pre mare comitatulu, éra noi înca suntemu pu multu mari în capu, și mici la sufletu, și asi nu potemu concentra. Ar' fi de doritu ca Oradea să se promeră cu esemplu. — Beinsulu și Borodele voru m' de locu — pentru că timpulu e scumpu ca arulu, éra în politica unu momentu neglesu, cu gr se pote repară; adi mane d. c. se va întâmplă alege noua de deputatu la Tine'a, în unu cercu curatu manescu — afara de trei comune unguresce — éca, dacă nu avem tribunulu morale natiunariu (cluburi), până acum se vorbește de după culise de doi trei candidati romani — firesece se imbuldiescu romanii nedisciplinati — ca să deo temoniu de paupertate politica și să triumfeze alu trelea — ungerulu. — Noue ni se pare cumca ar' fi m' cu cale să se adune preotimea și inteligința cerculu cu cătu tierani mai de capetonia la unu locu; se consulteze, apoi candidatul majorității să se vite după datina, și să se declare credulu său politicu. Pentru alegerile urmatorie vomu asceptă de candidatii cercuriloru romane să se venture de bunu timpu în publicitate credulu loru politicu; la această obligatiune numai cei de 13. probe voru relevati. (Va urma.)

Transilvani'a.

Protestulu Sasiloru.

In ședința universității d'in 20 fauru după ce se fini obiectulu pentru crearea stipendiiloru d'

averea națiunii în favoarea studiosilor de științele reale, pentru care se denumesc o comisiune din bărbați de specialitate; după ce se mai citi și raportul dlui Dr. Eugeniu de Trauschenfels asupra înaintării petițiilor tichurilor brasilovenne, cari ceru a li restitui autonomia de mai înainte, în care fura marginți prin legea industrială: Presedintele invită pe dep. Mercuri Dr. Eugeniu de Trauschenfels ca să-și facă propunerea preînștiințată.

Dr. Trauschenfels începe: „Partea oficială a lui „Buda-Pesti Közlöny“ Nr. 39 aduce tinercei unei rezoluțiuni preîn. din 8. fauru, prin care Maicstarea Sa c. r. apostolica la propunerea d. ministru de interne, destitue pe comesulu națiunii sasesci și prov. cons. gub. (rectius actualu) Conrad Schmidt din ambele aceste posturi și concede a se pensiună, er' pana la alta dispunere a dietei legislative în privința acestui postu a denumitu pe Moritz Conrad, cons. de secțiune în min. de justitia, ca comes prov. alu națiunii sasesci.

„Petrunsu de însemnatatea necalculabilei urmări a acestoru dispozițiuni pentru constituțiunea municipale a cercurilor sasesci, ma pentru esistența a națiunii sasesci ca atare, me simtuescu silitu în conștiința, și prin obligatiunea ce am ca membru alu universității me afiu îndetoratu a protestă în contra nelegalității acestei mesure a în regim ungurescu și anumitu a în. r. ministru de interne contrasemnata.“

Dupa acestă dovedesce din acte regali începându de la regele Mathia, că comesulu națiunii sasesci, alesu liberu de către reprezentanții scaunelor și districtelor și în fine de comunitatea Sibiului, în primă linia e oficialu poporalu și numai încâtu se cere și întărirea Domnitorului țierei, se potenumi oficialu alu regimului. Dovedesce, că comesii au fostu denumiti pe viața și că chiaru și în memorialulu națiunii din 3. iuliu 1848 datu dietei din Ungari'a despre condițiunile urnirii cu Ungari'a universitatea națiunii sas. și condițiunea a sta supt grafulu națiunii alesu pe viața.

Er' prin indegetarea: pana la alta dispozițiune a dietei despre ocuparea acestui postu, dice dn. Tr., că se puno în cestiune acestu oficiu, subtragnându-se națiunii sasesci dreptulu de a-si mai alege comes și dându-se dietei, unde națiunea sasescă niciodata nu pote avé inriurinta decidetoria, și prin acestă și se destrama legatură uniunei eesterne a națiunii.

Serisorea preînalta din 17. fauru 1867. ctra cont. Julius Andrássy însăreinea pe noulu min. ungurescu, ca cestiunea uniunii factice a Transilvaniei cu Ungari'a să se aduca la o rezolvare multiamtore numai în întielesulu cuventulu de tron d'in 14. dec. 1865, la deschiderea dietei Ungariei, precum și în sensulu rescriptulu către dietă Ardelului din 25. dec. 1865. Apoi cuventulu de tron vro, ca cestiunea uniunii să nu se rezolveze după litor'a morta a legiei, numai la parere și cu indoitiuni, ci cu convoirea tuturor factorilor, ce dovedescu victia, ca asia prin alaturarea lor plina de încredere rezolvarea să fie statornică și duratoria. Apoi rescriptulu către dietă Ardelului din 25. dec. 1865. mai face dependinta uniunea și de la garantarea pretenșiunii de dreptu a deosebitelor națiuni și confesiuni.

Demnitarea comesului înse nu se pote înlocui în modu provisoriu, ci după r. rescriptu din 31. dec. 1845. Nr. curții 8170 — despre dreptulu alegerei comesului învoitu între cercurile sasesci și cu coron'a — spune că judele regiului Sibiiului e comitele națiunii sasesci, care se afla acum alesu pe viața.

Indemnitarea s'e liber'a dispunere ce o primu min. maghiaru de la dieta nu împoteresce pe ministriu a calcă legile. Apoi dietă nu au potutu să de ministriu dreptulu acelu ce ea înca nu-lu posedă. Fiinduca dietă Ardelului din 1848. numai acelea drepturi le potea predă dietei Ungariei, care le posedă ea; apoi ea n'a avutu nici odată dreptu de a dispune despre viața internă a cercurilor sasesci și despre alegerea comesului, prin urnare man'a libera a r. min. ungurescu nu se pote tinde în privința acestă decâtu numai la atâtă, câtu a avutu dietă Ardelului înainte de 1848. Asia rediamatu pe articolulu XIII. și VIII. din 1799¹/₄ — face propunerea:

„Inclit'a universitate a națiunii să binovoiesca intr'o preamilita reprezentatiune a protestă în contra actulu regimului, care dispune pensionarea grafulu națiunii și înlocuira lui provisoriu în contra legilor sustatoria, care altereza respectivulu dreptu alu cercurilor sasesci, și se se roge de Majestatea Sa c. r. ap. pentru restituiră stărei legale.“

Acest'a e propunerea și cuprinsulu spriginiei ei, și presied. a defiptu diu'a de 22. faur. pentru a se pertractă și dechiară, că cede presiiliu primulu deput. alu Sibiului care e constituționalminte locuitoriulu lui în ședința universității, fiindcă propunerea privește și person'a lui.

Tocma primimu și decursulu ședinței din 22. fauru, în care se dezbătu primirea ori neprimirea propunerii Dr. Eugeniu de Trauschenfels. Ședința a fostu forte șgomotosă. Auditoriuulu îndesuitu, încordarea marc.

Deputatii Brasilovenii luara parte la desbateri pana în fine, cându vediura, că majoritatea e pentru propunerea lui Dr. Trauschenfels și numai atunci și depusera mandatulu, parasindu ședința. În fine se votezează, și propunerea lui Trauschenfels se primi cu 10. în contra la 5. voturi. Se alege comisiunea de 3. pentru compunerea reprezentatiunii în persoane: Trauschenfels, Klein și Kapp și ședința se încheia.

Una demonstratiune se facu în 22. pro la 11¹/₂ ore de di în favoarea comesulu Conrad Schmidt. O deputatiune de mai multe sute de orasiani de frunte mersera la comesulu și în fruntea lor avocatulu Dr. Capesius țienu către

comesu o cuventare forte {circumspecta. Areta, că scirea despre pensiunarea comesulu au scuditu animile în tota Sasimea. I multiamtesce pentru activitatea constituțională cu tota încrederea în momentul salutării celei doreroșe de departire, dechiarendu-i totudeodata speranța de a-lu resalută în loculu acest'a cu alto simtiente de bucuria.

Comesulu le multiamtă dîcand, că depunendu-si oficiulu are conștiința curată, că la chiamarea necesității totudeun'a a statu pentru drepturile și constituțiunea națiunii și deca n'a reesitu, vin'a a fostu în împregiurările nefavoritice și mare parte „fii nostri cari m'au împedecatu“ (unionistii.) Una epoca plina de fatalități se deschide pentru națiune. Poteri unite dara, ca se potemu lasă la viitorime dreptulu și constituțiunea neangustata și recomandandu-se dulcei aduceri aminte fu salutatu cu vivate.

„Gaz. Trans.“

ROMANIA.

Ședința adunării Deputaților de la 13/25 fauru.

D. Ministru Primaru. După trei zile de discuțiune în Senatu asupr'a responsulu d-lui ministru alu justitiei la interpelarea d-lui Gheorghiu în Camera, Senatu a datu votu de desaprobare ministruului justitiei pentru procederea sa în asta cestiune. Ministeriuulu a crediutu de detoria să se retraga din Senatu pentru a informă pe domnitoriu și a avisă asupr'a ce are a face în urm'a acestui votu. Credu de detoria mea a comunică acest'a Camerei.

Camerei se suspende pentru diece minute pentru a se consultă.

Cându se redeschide ședința se dă citire propunerii următoare: „Adunarea vedindulu votulu Senatulu datu contra dlui Ministru de Justitia și lasandu ca ministeriuulu se îe dispozițiunile ce va crede de cuvintia declara a sa deplina încrêdere în actualele cabinetu, și asigurandu-lu de totu concursulu ei, trece la ordinea zilei.“

D. Carp u. De multe ori în politica suprem'a cutezare este suprem'a dibacia, înse nu aprobu acestă în casuri fără nici o gravitate, ca celu ce se presintr, pentru că nu se dă votu de desaprobare ministruului ei numai dlui Ministru alu justitiei. — Nu s'a facutu asemeni nici o lesare de Senatu drepturilor Camerei, nu i a datu ei votu de desaprobare. Ministeriuulu a presintatu o lege imorală pentru că este înconstituțională; Camerei i va face cele mai mari modificări, i va scote totu ce e imoralu. Votulu Senatulu nu atinge nici pe Camera nici pe Ministeriu și d'acea-a dice că se nu se dă unu votu în Camera care să aduca unu conflictu între ambele corpuri. Conștiința naturală a votulu Senatulu eră retragerea dlui ministru alu Justitiei și a proiectulu de lege. Acestă este conștiința cea mai simplă. Dar' Camerei voiesce s'aduca unu conflictu, ale carei urmări nu s'aru poté calculă și d'acea se declara contra propunerii.

D. G. Brati a nu face istoriculu interpelării în Camera, responsulu interpelării în Senatu și discuțiunii din acelu corp. Senatorii s'au ocupatu numai de simpatiele lor pentru membrii curții, cari nu si implinescu detoria, și numai pentru aste simpatie a discutatu cu atâtă violintia. Senatu a acusat pe Camera și pe ministeriu de neversnicia, de rea credintia, de violare de Constituțiune, și ministeriuulu nu mai are cuvintu de a fi fără unu votu de încredere din partea Camerei. Pe ce base Senatu contestă Camerei dreptulu d'a reformă legea? pe ce dreptu Senatu contesta dreptulu și detoria Camerei d'a face binele țierei d'a îndreptă reulu? Senatu a voitu să se puna în antagonismu cu Camerei, aruncandu-i totu felulu de acusări din cele mai grave, prin espresiuunile cele mai violintice. Senatu a stigmatizat pe ministeriu acusandu-lu de despotismu, de violare a tuturor legiloru, de deramarea tuturor institutiunilor țierei. D'acea-a trebuie a da votu de încredere ministruului, pentru ca țiera să nu si faca iluziuni asupr'a intenziunilor Deputaților. Cându desunirea vine de la omenii cei mai maturi, din clas'a cea mai superioară din țiera, atunci nu este în țiera de câtu paralizia de câtu straganare, d'acea face apelu la infratirea tuturor. Țiera ascêpta de la noi fericirea ei și îmbunătățirea reulu și Senatu pune piedice, paralizează ori-ce progresu, dar' Camerei trebuie să veghioze și să lucreze cum i comanda adeveratele interese ale țierei și d. Brati a nu sfirșiesce conjurandu pe Camera să respunda la nevoiele și cerințele națiunii, să de putere ministruului și actelor ei înse si.

D. D. Ghica dice că a fostu mahnit de incidentulu relevatu prin interpelarea dlui Gheorghiu. Declara că are încredere în ministeriu, că nu e din acci cari au placere a resturnă ministruulu, că le-a datu și le va da concursulu, dar va aprobă s'e desaproba ce nu-i va placé. Încredere ministruului s'a datu deja, și crede că nu mai e trebuința de acea propunere, căci ea e cu scopu a provocă unu conflictu între Senatu și Camera. Senatu a facutu bine în ceea ce privește pe D. ministru justitiei, căci cuvintele acestui D. ministru a fostu precipitate în privința curții de casatiune. D. ministru trebuie să vie cu proiectu de lege, să cêra ședința secretă și să arete Camerii acele grozavii care-lu faceau, se cêra transformarea acestui înaltu corp; sunt înse omeni cari iubescu scandalele dar eu nu le iubescu (șgomotu) da, sunt asemenea omeni, si cine protesta e cu musca pe caciuca. Roga apoi pe Adunare să se gandesca cu maturitate asupr'a unoru propunerii ce servu de avan-posturi nenorocite.

D. A. Lahovari, dice că ședința de asta-di eră rezervată o surpriza, căci d-nu ministru presiedinte, care nu ia

cuventulu de câtu la ocașiuni solemne, a luat cuventulu ca să ne spuna o nuvela ce toti o sciamu. (Șgomoto desaprobatore). Renunția la cuventu.

D. C. Gradistianu, vorbesce numai de propunerea ce e la ordinea zilei, și dice că fle care corp si are atributiunile și drepturile sale și că deputatii nu pot fi competinti a critica pe Senatu în atributiunile sale. Ar fi după unii se ne punemu pe cale de conflictu și se lovimu pactulu nostru fundamentalu. Camerei nu o Constituanta ca se pota preschimba pactulu fundamentalu, guvernulu dar pote disolvă ori de câte ori va voi corpurile și a face apelu la țiera ca ea se judece.

D. Cogalnicianu, nu dă si nu va da nici o datu unu votu de blamu ministruului actualu, pentru că acelu ce dă unu votu de blamu ministruului, spune prin acest'a chiaru țierei că va face mai bine de câtu ministruulu și dlui declara că nu pote face mai bine de câtu ministruulu actualu. Mai declara înca că fericirea și stabilitatea țierei atirna de la respectarea Constituțiunii. Senatu și Camerei sunt doue institutiuni cu totulu separate și de va da Camerei votu de blamu Senatulu, Senatu mane va veni să de unu votu de blamu Camerei și astu-felu conflictulu nu va aduce de câtu straganiri și calcări de Constituțiune. Ministeriuulu și Domnitorulu se voru ocupă singuri de asta cestiune pentru că ei au dreptulu a avisă și cuventulu a avisă este eminentu monarchicu. Dsa nu se va ocupă de curtea de casatiune de câtu atunci cându proiectulu respectivu va veni înaintea Camerei. A regretatu din anima discuțiunea cu totulu personalu și violintă din Senatu; dar totuși nu va atinge constituțiunea, blamandu Senatulu, votandu propunerea citată de d. G. Brati a nu; căci cu tote că nu va da nici odată votu de neîncredere ministruului actualu, nu voiesce să si lege mane ei a se pronunția în deplina independintia asupr'a actelor guvernulu. Guvernulu actualu nu pote urmă decâtu o politica buna națională, nu pote urmă alta, căci nu-lu va lasă națiunea s'o urmeze. Acea politica este recunoscința către tote puterile ce ne-au sprijinitu și buna întielegere cu tote puterile și mai cu sêma cu cele vecine. Asiê dar în politic'a esteriora va fi totu dauna cu guvernulu, dar voiesce a si pastră independintia pentru a se pronunția asupr'a actelor lui interioare. E silitu dar a nu votă propunerea de încredere.

D. Gheorghiu dice că n'a rogatu pe d. ministru de justitia, ci dlui însuși a propusu proiectulu de lege în privința Curții de Casatiune. D. ministru presiedinte a raportatu Camerei ce s'a petrecutu în Senatu, și a cerutu opiniunea Camerei în privința acest'a. S'a facutu o interpelare dlui ministru în privința Curții de casatiune, și urmă ca d. ministru să respunda, și totu odată areta, că numai prin o reforma se pote îndreptă acelu reu recunoscutu de țiera întreaga. Camerei aproba cu doue treimi și luă de urgint'a în desbateru proiectulu în secțiuni.

D. Chitiu, suntemu în faci'a unu votu de blamu datu de Senatu Ministruului justitiei; acest'a a declarat-o d' primu-ministru printr'unu simtiu de înaltu constituționalismu. Camerei trebuie să cerceteze gravitatea situațiunii. Votulu Senatulu este unu blamu datu Camerei și ministruului întregu (aprobări). Senatu și Camerei sunt independinte ele potu dă separate voturi de blamu, daru Senatu în acestu casu cunoscea aprobarea Camerei, data ministruului justitiei, și elu a sciutu pre bine că blameza portarea Camerei. Interpelarea d-lui Gheorghiu a fostu legitima și frumoasă, pentru că elu a cerutu ministruului daca sunt adeverate actele ilegali ce se dice că comite Curtea de Casatiune. Dar Senatu a cualificatu pe acelu deputatu ce-si facea detoria de cumetru alu d-lui Ministru. Elu a atacatu astu-felu demnitatea Camerei în modulu celu mai ultragiatoru, a voitu să declare conflictu Camerei. Elu a voitu să provoace conflictulu. În discuțiunea votulu de desaprobare datu ministruului justitiei, nu s'a acusat numai acestu ministru, căci Senatu a dîsu ministruului întregu: „Slabiti-ne cu libertatea și fraternitatea d-vostre;“ elu a dîsu că ministruulu a violatu tote legile c'o mâna sacrilegia. În fine a facutu acusările cele mai grave și Camerei nu pote tacé, nu pote lasă fără răspuns unu asemene votu. Camerei trebuie să si de verdictulu s'e, căci ce corp ore represinta adeveratele interese și clasele societatei? acelu corp este Camerei deputaților er' nu Senatu; ea numai represinta tote interesele, tote clasele societății. (Aplause).

O voce. Ataci constituțiunea.

D. Chitiu. Me esplicu. Camerei singura presinta interesele țierei și Senatu represinta o idee, unu principiu, este unu corp conservatoru. În urm'a blamulu datu de Senatu Ministruului și Camerei, acest'a trebuie să se afirmu cu putere nu numai înaintea țierei, dar' înaintea Europei întregi; căci Senatu a invocatu interventțiunea straiunilor în afacerile țierei: se spuna Camerei ministruului, că elu urmeza o politica națională și duce țiera pe calea progresulu, căci altu-felu s'ar face vointia acelor domni senatori; altu-felu ministruulu va trebui să demisiuneze, căci nu pote șied pe bancele ministeriale suptu acusările ce-i a adusu Senatu, care atunci va dictă Camerei; d'acea-a Camerei trebuie să se afirmu cu putere, să respinga blamulu datu e, și Ministeriuulu, acest'a nu numai pentru ca să șcia națiunea întreaga vointia Camerei, dar și Europa.

D. I. Ghica. Dice că după o asiê lungă desbateru, vine a vorbi, fiindu că are o detoria imperioasă a-si spune opiniunea sa personală. Constituțiunea dă drepturi și prerogative Senatulu ca și Camerei. D. G. Brati a nu și d. Chitiu au facutu unu rquisitoriu Senatulu, că ar fi tratatu pre camera de juna etc., și a auditu câte-va nume de la Senatu pronunțiate

aici, ca d. Costaforu, Ionescu, Brăiloiu, Tiriahiu, care ar' fi vorbitu contra ministeriului. Daru daca câti-va au vorbitu contra, ast'a e ore a provocă unu conflictu? Noi trebuie să observăm rezultatul aceluor debateri. Dacă s'a datu unu votu de neîncredere guvernului de către Senatu, si dacă Camera ar' da unu votu de încredere-ar fi a restringe prerogativ'a Domnitorului, ar fi să se dăca Domnitorului, disolva Senatul era nu primă demisiunea ministeriului. Acesta nu sa vediatu in nici o Camera; si nici într'unu statu constituțional nu vine ministeriul să ceara unu votu de încredere după votul de neîncredere, cum n'a venit nici ministeriul nostru, si propunerea nu emană decât de la câti-va deputati.

Camera n'a aretat neîncredere guvernului, si prin urmare nu e trebuția de unu votu spre a confirmă încrederea manifestata prin atâtea voturi si proiecte.

D. Ministru d'in Intru eră otaritu a nu luă cuventulu in asta cestiune, dar d. I. Ghica l'a silitu să esa d'in rezerv'a, in care se retrasese; căci d-sa ar' voi a face să credia lumea că ministeriul este puțin gelos de prerogativele tronului. Ministeriul este cel puțin totu atât de neînscințiat de vointiele tronului ca si d. I. Ghica, căci altu-feliu n'ar' voi să profite de asta ocaziune, tradandu vointiele tronului, numai pentru a stă mai multu la putere. Positiunea ministeriului este foarte delicata. Maioritatea Camerei ne-a facutu onora a ne da încrederea sa. Acuma vine blamulu Senatului care atinge ministeriul întregu, si d. I. Ghica dăce că pentru a fi constituțional, trebuie ca ministeriul, să se disolve Senatul, sau să se de demisiunea. Acesta eră foarte lesne; dar ministeriul n'a voitu a o face cu precipitare, s'a lasatu să se pronuntie Camera, pentru că, sau disolvarea sau demisiunea vateama interesele țierei. Eră unu modu parlamentar d'a da demisiunea, a o anunția apoi in Camera unde maioritatea să insiste pentru ca să remana la putere; dar ministeriul n'a voitu a face atâtea fasoni si a venit să puna singuru cestiunea cu franchetia înainte Camerei, pentru că ea să decida. Maioritatea Senatului a datu blamu; elu a provocatu conflictulu, si nu cumu dăce d. Dim. Ghica numai cu ministrulu justitiei. Ministeriul va fi foarte mare apertoru alu prerogativelor tronului si independenței sale, dar asigura d. I. Ghica că nu lucreza contra vointiei lui. Dacă d. I. Ghica va probă că disolvendu Senatul nu va aduce nici o jienire intereselor țierei sau dacă i va pute probă că demisiunandu nu va face alta de câtu a prelungi o crisa ministeriale, vatematoria intereselor celor mai mari, atunci este gata a adopta una d'in aceste doue căi constituționale in adeveru.

D. Verneșcu, vorbindu contra închiderii discuțiunii, dăce că aprinderea esiste si in Camera ca si in Senatu, si a mersu pre departe.

Se cere votarea închiderii discuțiunii prin bile, si se închide cu 75 bile contra 40.

Se pune la votu propunerea si se obtiene urmatoriulu rezultat: Votanti 118, Maioritate absoluta 60; 2 voturi greșite, ale d-loru Dascalescu si Turnavitu. 5 abțineri ale d-loru Ministrului. — Bile albe pentru 84. Bile negre contra 34.

Adeca țienendu soma de cele doue voturi greșite si de cele ale ministrilor, maioritatea a fostu de 91 contra 32.

D. Ministru d'in Intru presinta unu proiectu de lege pentru modificarea legii gardei natiunale, unulu pentru alipirea a doue comune; si mai multe proiecte de legi pentru diferite noue tase comunale.

Areta apoi, in numele întregului ministeriu, cea mai profunda recunoscintia aceluor domni deputati, cari l'au onoratu c'o noua proba de încredere. Aduge, că e de detoria ministeriului a dăce aceluor, ce n'au voitu a votă propunerea de încredere, crediendu că prin acest'a lega libertatea loru de actiune in voturile, ce au a da in viitoru, — a dăce celoru ce au crediutu, că acestu votu ar' incuragiă pre ministeriu a face o lovitura de Statu, că nici o data n'a fostu in cugetulu guvernului si alu tronului a face acest'a, si apoi candu guvernulu are de gandu a face o lovitura de Statu, nu vine a cere permisiunea Camerei pentru acest'a. Nici tronulu nici ministeriulu nu va fi in trebuința asemeni mișuocelor extreme; ei voru veni totu-de-un'a pe calea legale cu franchetia a lucră conformu constituțiunii împreuna cu camerele spre a satisface cerințele si interesele țierei (aplauso).

Noutăți Straine.

FRANȚA. Cetimu in nr. d'in 24 fauru alu diurnalului „Liberté” d'in pen'a lui Emiliu Girardin urmatoriile puncte de însemnătate mare:

„Asta-di sunt 24 de ani (24 fauru 1848), candu Parisulu întregu fu in man'a masei poporului, care asemene unui torinte, ce e in erumpere, a ruptu stăvilele, cari i se opunu.

Cine s'a încercatu a îndestulă, a conduce, a lumina si a moderă această masa? Cine s'a încumetatu a-i spune adevărulu?

Diduri a le Parisulu si diurnale d'in 25 fauru, răspundeti!

Si după ce diurnalistii au facutu pentru ordinea publica atari sierbitie, ca-si cele d'in fauru alu anulului 1848, cantu diu'a noptea veghiau, ca nici o transgresiune să nu aduca vre-o macula a sup'ra revolu iunei victoriose si a onorei Francei înainte-a lumii civilizate, — asta-di in fauru alu anulului 1868, ei, diurnalistii, sunt acei-a, in contra carora se aplica

measure preventive si se desvolta o rigore de unu altu tempu!

Si să nu se senta ei pre sine inși-si adunecum umiliti! Si să nu se senta sangerati până la anima!

Spre norocire, discursulu lui Rouher ne revoca in minte, că totu ce e contranaturale, nu va dură lungu tempu.“

— Foiele d'in Paris, precum scimu, au impartesit multe despre o nota amenintatoria a guvernului franceșu, ce acest'a aru fi tramisu la guvernulu d'in Russia, Prussia si Romania, cerendu deslusiri in privința țienetii loru cu privire la cestiunea Oriintelui. Corespundentele foiei „Köln. Ztg“ spune, că d'in tote, căte s'au scrisu numai, atâtea e adevăratu, că guvernulu de la Petropole i s'au tramisu o nota, inșe nici acest'a nu a fostu amenintatoria precum s'a bucinatu.

ITALIA. D'in Roma se scrie, că generalii italiani staționați in țieneturile învecinate cu statulu pontificalu au pretinsu renouirea convențiunii închiate in anulu 1867. între Rom'a si Florentia pentru persecutiunea brigantilor. Convențiunea concede ostasilor a trece imprumutatu frontariile in una departare anumita pentru a persecută pre briganti. Magistratele scaunului pontif. nu se areta aplecate a renou convențiunea de susu.

Asemenea cetimu in unele corespundinte d'in Rom'a, că legiunea de la Antibes si regimentulu de venatori se voru transformă in uua compania. Ostasii legiunei amintite nu suntu toti francesi, ci a diecea parte suntu si straini. Voluntarii magiari se voru impartii in armat'a statului romanu si nu voru formă mai departe legiunea loru natiunale. Faim'a acest'a casiuna fratilor nostri o displacere, nu pentru aceea, că s'a disolvatu, ci d'in simpl'a cauza, că telegrama, care ne înscințieza despre actulu acestu-a, se exprime in urmatoriulu modu: „die von Ungarn angetragenen Freiwilligen“ (Voluntarii imbiati de Ungari'a).

PRUSSIA. Regele Prussiei a închisu diet'a sambata. Cuventulu de tron descrie, in coloru nu pre viue, activitatea dietei, si in fine amintesc sustinerea păcii. Regele si exprime in lestulirea, că reprezentanța țierei a aprobatu convențiunile închiate cu domnitorii de mai înainte de Nassau si Hannovera, — dăcundu că relațiunile mai noue au capetatu prin acest'a o base solida, si progresulu pacificu si leniscitu este ascurat. E curiosu, că cuventulu de tron nu contine nemicu despre parlamentulu vamale. Inșe asie se vede, că alegerile întemplate in provinciile de la media-di, cari sunt protestările cele mai energice in contr'a nesatisfacțiunii Prussiei, au silitu guvernulu la o ro'a mai modesta. De altminte se vorbesce, că d'in Parisu s'a datu de scire guvernulu prusescu, că la o demunstratiune ce s'ar produce in parlamentulu vamale, guvernulu franceșu va respunde asemenea cu o demunstratiune, ce ar fi a se arangiă in Lusemburg.

Nu vedemu de lipsa a comunică cuventulu de tron. Luăm numai partea, care vorbesce despre tendințele pacifice a le guvernulu: „Guvernulu meu si-a datu silința in tote relațiunile sale esterne, ca să-si pota realiză influința pentru conservarea si intarirea pazei europene, si eu potu marturisă cu îndestulare, că aceste nesuințe, fiindu spriginite de afectiunile amicabile si binevoitorie a le guvernelor straine, porta in sine garanți'a succesului.

IRLANDIA. Cestiunea Irlandiei propasiesce d'in dă ce merge in mai mare mesura, asie se exprime, între altele, John Stuart Mill într'o brosiura, nu de multu publicata, sub titlulu: Angli'a si Irlandia, si a carei-a cuprinsu se pote reduce la urmatori'a întrebare: What is to be done with Ireland? (Ce este de facutu cu Irlandia?)

„Nu existe natiune in lumea civilizata — dăce auctorulu — care s'ar fi potutu adevăr mai neapta spre guvernarea Irlandiei, decâtu Angli'a“, si fire-ar' câtu de severa această judecata, ca nu e nedrepta cu privire la Angli'a.

Mill voiesce înainte de tote a striformă d'in radecina referințele economice, dorindu, ca celu ce semena, să se secere; elu dovedesce, că afara de modulu acestu-a, si dacă nu se va observă chiaru ace'a, ce s'a dăsu mai de multe ori, cumcă „Irlandia să se lase Irlandesiloru“, nu pote fi vorba de vre-o deslegare.

Angli'a trebuie să se lase Irlandia Irlandesiloru, sau să o țienă si de aci înainte asupri'a prin violința, crudimi si abusuri. Inșe alternativ'a d'in urma fatia cu Europa si America a devenitu asta-di imposibile.

Eca o lectiune noua pentru acei'a, cari voiescu a despoia Transilvani'a, vetra strabuna romana, de independența ei. Transilvani'a, in intiesulu dreptulu sacru alu natiunaliității, trebuie se remana inde-

pendinte pentru legelatiunea, guvernarea si administratiunea ei. O alta procedere ar fi nerespectarea, calcarea in petiore a celoru mai sante drepturi, ar fi o compromisiune înainte-a civilizatiunii si a progresulu, la cari tindu poporele inspirate de chiamarea, ce li-a datu prevedința.

Varietăți.

*(Date statistice despre instructiunea publica in Romani'a.) Estragemu d'in „Buletinulu instructiunei publice“ urmatoriile date despre starea instructiunei publice si private in a. 1864—65. In Romani'a existu: 1988 scole comunale cu 1988 de invetiatori, si elevi 61,977; scole primarie de baeti 95 cu 300 invetiatori si elevi 16.952; scole primarie de fete 70, corpulu profesoralu: 38 barbati si 178 femei, 6308 elevi; scole secundarie de baeti 27, 281 profesori, 3043 elevi; scole secundarie de fete 4,—26 profesori barbati si 8 profes. femei cu 354 elevi; 2 universități cu 36 profesori si 209 studinti (in București 22 profesori, 120 studinti, in Iasi 14 profesori 89 studinti.)Scole private de baeti 33 cu 95 profesori si 1811 elevi; scole private de fete 38 cu 72 profesori barbati si 59 prof. femei. Scole confessionali de baeti 24 cu 50 profesori 1522 elevi; scole confessionali de fete 7 cu 11 profesori barbati, 6 prof. femei si 409 elevi. Biblioteci centrale 2 cu 8 persoane administrative; cabinete de fisica si chimia 2 cu 6 persoane administr. Muzeu: 3 (2 in București, 1 in Iasi) cu 6 persoane administr. Gradini botanice: 3 (1 in București, 2 in Iasi) cu 6 pers. administr.

*(Dlu Bourée ambasadorulu Francei in Constantinopole) a tramisu la Paris pre Outrey dragomanulu său primariu, cu scopu ca să duca țuierieloru unele scrii si deslusiri importante referitorie la situatiunea orientulu.

*(Caletori'a dlui Goleșcu.) Dlu Goleșcu, impoternicitulu Romani'e la Porta, a caletoritu d'in Constantinopole la București. Caletoriei dsale, i se ascrie însemnătate politica, si precum e informatu diurnalulu „Orientulu“ dlu Goleșcu este încredințiatu d'in partea Portei cu mai multe comisiuni, ce areta relațiuni preabun' între Porta si Romani'a.

*(Coroneos.) Diurnalulu „Der Osten“ scrie, cumcă naiele de bataia ruseșei era au dusu la Cret'a 500 de insurgenti între cari ar fi si ducele Coroneos.

*(Comitetulu secretu) pentru insurectiunea bulgara, precum s'aude, s'a asediatu in Belgradu.

*(Statistica Belgradului.) După aretările oficiose a le guvernulu serbescu pre anulu 1867—Belgradulu are: 23,712 locuitori, dintre acesti'a 10,478 indigeni (11,718 barbati, 7760 femei) si 4234 straini (2029 barbati, 2205 femei). In Belgradu sunt 11 baserici, 623 case erariale, 23 comunale, si 2398 case private, la olalta 3044 case; — 13 scole de baeti cu 19 invetiatori si 864 elevi, 12 scole de fete cu 12 invetiatorescu si 679 elevi, unu gimnasiu inferioru cu 223 studinti, 1 scola reale cu 47, 1 gimnasiu superioru cu 557 si 1 academia cu 204 studinti. Mai este o scola secundaria de fete frecventata de 85 elevi si unu seminaru cu 196 clerici.

*(O deputatiune a israelitiloru ortodossi.) In 27. febr. primu bar. Eșt v'os deputatiunea israelitiloru ortodossi cari i prodedera o petitiune in care se plangu că n'au fostu de ajunsu reprezentati in conferința israelita, si cum că proieptulu de statute pentru alegere inca e nedreptu fatia cu ei. In fine amintesc, că in astfeliu de giurstări anevoie se va potă încungiură desbinarea între israeliti ortodossi si reformati. Ministrulu cultelor le respunde: „că elu nu le vede pericolitate interesele israelitiloru ortodossi prin statutele pentru alegere, primesce inșe petitiunea si le promite că o va luă in consideratiune.“

*(Medalie de suveniru.) După cumu scrie diurnalulu oficiosu „Közlöny“ Imperatalu Napoleonu a despusu a se face medalie intru suveniru espeditiunii d'in Meșicu, si a se impartii între acei individi ai legiunei voluntarie austriace, cari a luat parte la acea espeditiune. Medaile s'au si tramisu ministeriulu c. r. de resbelu d'in Viena, care a facutu despusetiunile cuviințioase in privința impartirii.

*(Gabella.) In adunarea comitetulu comitatensu d'in Maramuresiu se pertrată de curendu una petitiune curiosa. La israeliti d'in comitatulu Maramuresiu si mai alesu la cei d'in orasiulu Sigetu existe unu soi de dare neindatenata, care ei o numescu „gabella“ si stă într' ace'a, că carnea asie numita „cosieru“ se vinde mai scumpu. Pentru stergerea acesti dări a suplicatu la comitatu mai multi israeliti. Adunarea a si emisu o comisiune cercetatoria; vomu vedē ce va fi rezultatulu. Atâtea credemu că „gabella“ se va sterge.

*(Invingerea de la Mentan'a pusa in musica.) Invingerea de la Mentan'a este cuprinsa in versuri, pusa in musica, si într'o după a media-di, candu tempulu eră frumosu, se esecută in gradin'a Vaticanului înainte-a papei si a cardinaliloru, a mai multoru prelati si laici in forma de imnuri, fiindu cantate de 475 copii si teneri romani, si acompaniate de către 132 de concertisti d'in militi'a papei. Atâtea placere facu music'a ast'a, cătu a trebuitu să se repeteze. S'a primitu cu aplausu mai cu sema unu pasagiu, unde Garibaldi este blastematu. După esecutare pap'a înaltă pre maestrulu Roati la rangulu de cavaleria, si lu donă cu o medalia frumoasa de auru. Imperati'a vicariulu lui Christosu a buna sema nu va se fie de pre ceea-l-alta lume! O evangoliu! O tempora, o meres!

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.